

Datum

8 september 2022

Onderwerp

VNG inbreng debat Klimaatakkoord gebouwde omgeving 15 september

Geachte woordvoerders wonen van de vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken,

U heeft op 15 september het debat over klimaatakkoord gebouwde omgeving. Graag geven wij u het standpunt namens gemeenten mee. In alle hectiek rond de enorm gestegen energieprijzen en de zeer vervelende gevolgen dat heeft voor onze inwoners willen wij u vragen oog te houden voor de inzet op de langere termijn. Hieronder gaan we in op:

Klimaatmitigatie

- Programma Verduurzaming Gebouwde Omgeving
- Nationaal Isolatieprogramma
- Normering hybride warmtepompen

Klimaatadaptatie

- Klimaatbestendig bouwen
- Droogte in de gebouwde omgeving

Klimaatmitigatie**Programma Verduurzaming Gebouwde Omgeving (PVGO) ook nodig tegen energiearmoede**

Wij zijn overwegend positief over het PVGO en de ambitie die hierin wordt getoond. Wel is het belangrijk dat de uitvoeringspraktijk en de leefwereld van onze bewoners centraal moeten staan. We willen een aantal aandachtspunten benoemen die wij als noodzakelijk achten voor het slagen van de uitvoering van het PVGO.

- **Netcapaciteit:** Wij voorzien een grote mate van elektrificatie van de warmtevoorziening, waarbij wij een risico op netcongestie op lokale netten in de gebouwde omgeving voorzien. De netbeheerders moeten voldoende in staat zijn om tijdig de netten te verzwaren zodat geen vertraging ontstaat in de lokale uitvoering van de warmtetransitie.
- **Arbeidsmarkt en productie:** Wij zien een grote druk op de arbeidsmarkt en op de bevoorrading van producten. De wachttijden voor het nemen van verduurzamingsmaatregelen wordt steeds groter. Er is simpelweg een tekort aan voldoende geschoold personeel om de uitvoering te realiseren als producten zoals isolatiemateriaal, warmtepompen en zonnepalen. Wat gaat de minister hier aan doen om te voorkomen dat schaarste de flessenhals voor de energietransitie gaat zijn? De VNG heeft ten behoeve van het (uitgestelde) debat over de krapte op de arbeidsmarkt het [white paper 'Naar een](#)

wendbare en weerbare beroepsbevolking' verstuurd met daarin een pleidooi voor een samenhangende aanpak en adviezen.

- Lange termijnvisie en energiearmoede: De stijgende energieprijzen zorgen voor een toenemend risico op energiearmoede bij een steeds groter aantal van onze huishoudens en bedrijven. Het rijk ontwikkelt verschillende instrumenten om de effecten van energiearmoede op korte termijn te beperken. Korte termijn maatregelen zijn belangrijk maar daarmee moeten we structurele oplossingen niet uit het oog verliezen. Wij missen vooralsnog een lange termijn strategie om het ontstaan energiearmoede te bestrijden.
 - We roepen u op om verder te kijken dan de kleine maatregelen (tochtstrip, lampen) die bijvoorbeeld via de veelbesproken energiefixbrigades opgepakt worden maar naar structurele oplossingen voor de lange termijn voor onze meest kwetsbare inwoners. Zet dus ook in op de aanpak van grotere isolatiemaatregelen, ook als die niet voor de komende winter zijn geïmplementeerd. Alleen dat leidt tot een significante lagere energierekening.

Nationaal isolatieprogramma integreren in wijkaanpak (NIP)

Gemeenten steunen dat het NIP binnenkort in consultatie gaat. Met het NIP kunnen ze op korte termijn gebouweigenaren een extra zetje in de rug geven als het gaat om verduurzaming van slechte labels. Hierin zien wij ook een belangrijke bijdrage voor het op langere termijn wegnemen van grote energiearmoedeproblematiek.

Aandachtspunt voor gemeenten is dat het NIP echt moet aansluiten op de wijkgerichte aanpak waarvoor gemeenten de regierol hebben. Focus en synergie is nodig, want gemeenten hebben een enorme opgave om regie te voeren op de wijkgerichte aanpak om de gehele gebouwde omgeving voor 2050 fossielvrij te maken. Dit is een enorme opgave en wij zien heel erg graag de synergie van nieuwe rijksprogramma's met deze gebiedsgerichte opgave terug. Vraag gemeenten dus niet nieuwe programma's te starten maar zoek de verbinding op met de gebiedsgerichte aanpak zodat de slechte labels snel aangepakt kunnen worden.

Normering hybride warmtepompen is nodig

Wij vinden het positief dat de minister stappen onderneemt om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor normering. Graag vragen we de minister in de uitwerking van zijn plannen aandacht te houden voor de gevolgen die deze normering kan hebben op:

- De benodigde netcapaciteit in de gebouwde omgeving en de bijbehorende capaciteit die netbeheerders hebben om tijdig overal te zorgen voor voldoende netcapaciteit;
- Geluidsoverlast. Gemeenten staan niet alleen voor de energietransitie, maar ook voor een leefbare prettige woonomgeving.
- Het is belangrijk dat er in normering duidelijke uitzonderingsgronden worden opgenomen voor gebouweigenaren die in gebieden zitten waarvan gemeente in de TVW heeft opgenomen dat ze binnen 10 jaar van het aardgas af gaan.
 - We willen u vragen de minister te verzoeken dat hij inzichtelijk maakt wat een eventuele normering voor invloed heeft op deze aspecten.
 -

Klimaatadaptatie

Integrale blik bij klimaatbestendig bouwen nodig en stel de uitvoering centraal

Om de gevolgen van klimaatverandering omkeerbaar te maken, zetten gemeenten in op klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. Klimaatbestendig bouwen kan ons helpen bij het omgaan met klimaatverandering en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de enorme vraag voor huisvesting. Dat vraagt wel om een eenduidig inzet van het rijk. Om het concreet te maken: willen we Nederland klimaat robuust inrichten en tegelijkertijd is de rijksinzet 'om te voorkomen dat door nadere uitwerking de nationale doelstellingen van de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030 en de bouw van 100.000 woningen per jaar worden vertraagd' (Zie beantwoording DC brief). Hoe kunnen deze ambities synchroon lopen? Om echt stappen te kunnen maken in de regio is het noodzakelijk dat het rijk klimaatadaptatie integraal oppakt en dat de uitvoeringspraktijk én het versterken van de regionale uitvoeringskracht centraal staat. Alleen dan komen we van ambitie naar actie. Zie ook [position paper](#) over klimaatadaptatie.

We vragen dan ook dat u de minister oproept om:

- inzichtelijk te maken hoe het rijk integraal aan de slag is met klimaatadaptatie en de woonopgave binnen gebouwde omgeving,
- inzichtelijk te maken hoe de regionale uitvoeringskracht wordt versterkt door het rijk.

Impact droogte in de gebouwde omgeving vraagt om een goede waterbalans

Na een aantal droge zomers op rij en een droog voorjaar blijkt maar weer dat droogte een belangrijk onderdeel van klimaatadaptatie is. Het gaat verder dan wat we vooral in het nieuws zien: landbouw, natuur en onze zoetwatervoorziening. Vanuit gemeenten zien we vooral ook de schade van droogte in het bebouwd gebied, in de openbare ruimte. Dat is met name iets dat onze aandacht en inzet vraagt. Het raakt het gemeentelijke asset-beheer, zoals riool, ondergrond, wegen en groen. Door droogte kunnen nieuwe problemen ontstaan, maar (complexe) problematiek kan daardoor ook juist toenemen, zoals de funderingsproblematiek die de staat van de fundering van gebouwen en infrastructuur kan verergeren of de achteruitgang kan versnellen. Huiseigenaren komen eerder of erger in de knel. Ook kan door de extreem natte en droge periodes de bodem meer gaan 'bewegen' waardoor kabels en leidingen in de ondergrond gaan verschuiven. Dat heeft ook effect op de energietransitie: drinkwaterleidingen en verwarmingsbuizen wil je niet naast elkaar hebben in de ondergrond. Beter inzicht in het totale grondwatersysteem is gewenst om lokale of regionale trends beter in beeld te brengen. Betere infiltratievoorzieningen, tegels wippen en waterbergingen zullen nodig zijn om pieken op te vangen en water te laten infiltreren.

- We vragen u om aandacht te hebben (en te houden) voor directe en indirecte schade door droogte in het bebouwd gebied.